

Turpo

KTKP020

Käsiteluento 2: Valtio, yhteiskunta ja
politiikka. Valta ja luokka, demo 4

17.11.2025

Jos saisit yhden supervoiman, joka helpottaisi arkeasi, mikä se olisi ja miksi?

Teleporttaamisen kyky

Rajaton keskittymiskyky

Ajan pysäyttäminen

Deadline manipulator

Kyky lukea ajatuksia

Muistin supervoima

Voima tehdä esseet itsestään

Lentäminen

Kyky ymmärtää kaikki kielet

Stressin haihduttaja

Kysymysten ennustaja

Sosiaalisen rohkeuden supervoima

Motivaatiomagneetti

Unen optimointi

Laitteiden hallitsija

Ideageneraattori

Sairauskilpi

Aikataulujen taikuri

Kirjan sisään sukeltaja

Ruokataikuri

Muistiinpanotaikuri

Joku muu?

Millaista kulttuurista ja sosiaalista pääomaa itselläsi on ja millä tavalla se on vaikuttanut koulutukseen hakeutumiseen ja niihin tunnelmiin, joita yliopistossa opiskelu herättää?

Lyhyt koonti käsitteistä

Valtio

Juridinen ja hallinnollinen järjestelmä, joka ylläpitää yhteiskunnan järjestystä.

Valtio käyttää **julkista valtaa** (lainsäädäntö, hallinto, oikeuslaitos) ja huolehtii turvallisuudesta ja palveluista.

Yhteiskunta

Ihmisten muodostama **organisoitu kokonaisuus**, jossa on yhteiset säännöt, instituutiot ja vuorovaikutus. Sisältää talouden, kulttuurin, politiikan ja sosiaaliset suhteet.

Politiikka

Toimintaa, jolla jaetaan valtaa ja resursseja yhteiskunnassa.

Päätöksentekoa siitä, mitä pidetään tärkeänä ja miten yhteiset asiat järjestetään.

Valta

Kyky vaikuttaa toisten toimintaan, ajatuksiin tai resursseihin.

Voi olla **institutionaalista** (virallinen asema, esim. opettaja), **symbolista** (arvostukset, normit)

sosiaalista (verkostot, suhteet)

(yhteiskunta)luokka

Sosiaalinen ryhmä, joka muodostuu taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen aseman perusteella.

Ei pelkkä tulotaso, vaan myös **kulttuurinen pääoma** (tavat, kieli, koulutus) ja **verkostot**.

**Mari on luokanopettaja.
Pohtikaa, miten seuraavat
käsitteet näkyvät hänen
työssään: valtio, yhteiskunta,
politiikka, valta ja luokka.**

Apukysymyksiä:

- Miten valtio vaikuttaa opettajan työhön?
- Missä tilanteissa yhteiskunnan arvot näkyvät koulussa?
- Miten politiikka ohjaa koulutusta?
- Missä opettaja käyttää valtaa?
- Miten luokka näkyy oppilaiden arjessa ja oppimisessa?

Kulttuurinen pääoma – caset

- Miten kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma voi vaikuttaa koulunkäyntiin ja koulutuspolkuihin?
- Jokainen ryhmä saa oman casen. Pohtikaa seuraavia kysymyksiä (10 min):
 - Miten oppilaan tausta voi vaikuttaa hänen koulunkäyntiinsä ja valintoihin?
 - Miten opettaja voi yrittää tasoittaa eroja?
 - Mitä vahvuuksia ja haasteita oppilaan tilanteessa on tunnistettavissa?

Caset

Case 1: Ella

- Harrastaa jalkapalloa (kohtuulliset kustannukset).
- Vanhemmilla ammatillisen koulutuksen tausta, vuorotyössä → vähän aikaa läksyissä auttamiseen
- Läksyihin ei juuri apua, "kysy opettajalta"
- Kotona keskustellaan pääasiassa harrastuksista, koulusta puhutaan vain jos ongelmia.
- Odotukset: "Kunhan pärjää ja löydät työn"

Case 3: Kasper

- Harrastaa e-urheilua ja koodausta
- Vanhemmat työskentelevät it-alalla (amk-tausta)
- Vanhemmat auttavat läksyissä tarvittaessa
- Kotona keskustellaan yhteiskunnallisista aiheista ja teknologiasta
- Odotukset: korkeakoulu, teknologia-ala

Case 4: Veera

- Harrastaa lukemista ja luontokuvaamista
- Vanhemmilla maatalousalan ammatillinen koulutus
- Ei läksyapua, "opettajan tehtävä auttaa"
- Koulusta puhutaan vähän, enemmän käytännön töistä,
- Odotukset: käytännön ammatti

Case 2: Noel

- Harrastaa musiikkia ja lukemista
- Vanhemmat ovat korkeakoulutettuja,
- Vanhemmat auttavat läksyissä aktiivisesti ja keskustelevat sisällöistä.
- Paljon keskustelua koulusta, uutisista ja yhteiskunnasta
- Odotukset: lukio ja yliopisto

Case 5: Niki

- Harrastaa tanssia ja japanin kielen opiskelua
- Vanhemmat maahanmuuttajataustaisia, isällä korkeakoulutus, äidillä ei koulutusta
- Vanhemmat haluaisivat auttaa läksyissä, mutta kielitaito rajoittaa.
- Vanhemmat arvostavat koulutusta, mutta eivät tunne suomalaista koulutusjärjestelmää.
- Odotukset: lukio ja yliopistokoulutus

PERMA-H + valtio, yhteiskunta, politiikka, valta ja luokka

Keksittekö yhteyksiä?

	Positiiviset tunteet	Uppoutuminen	Ihmissuhteet	Merkitys	Aikaansaaminen	Terveys / Elinvoimaisuus
Valtio						
Yhteiskunta						
Politiikka						
Valta						
Luokka						

Terkut Kaililta

Ottakaa pienryhmänne kanssa taas yksi yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvä kysymys juteltavaksenne → auttaa podcastin tekemistä.

Seuraavaa kertaa varten katso Moniviestimestä

Suomalaisen kouludemokratian vaiheet

(Lähde: Rautiainen, Hiljanen & Männistö (2022) Lupaus paremmasta. Demokratia ja koulu Suomessa)

VAIHE	KAIVOKSI	DEMOKRATIAN LUONNE
Koulukoulun 1. vaihe	1900-luku - 1917	Ei demokratiaa
Koulukoulun 2. vaihe	1917-1940-luvun alku	Valtion demokratia
Koulukoulun 3. vaihe	1940-luvun loppu, 1950- ja 1960-luvut	Nuorisukupolven demokratia
Peruskoulun 1. vaihe	1970-luku	Tasa-arvoisuus
Peruskoulun 2. vaihe	1980- ja 1990-luvut	Koulun demokratia
Peruskoulun 3. vaihe	2000-luku	Koulun demokratia

Demokratiakasvatus

Matti Rautiainen - KTKP020 (Kasvatustieteen perusopinnot 2025-2026)